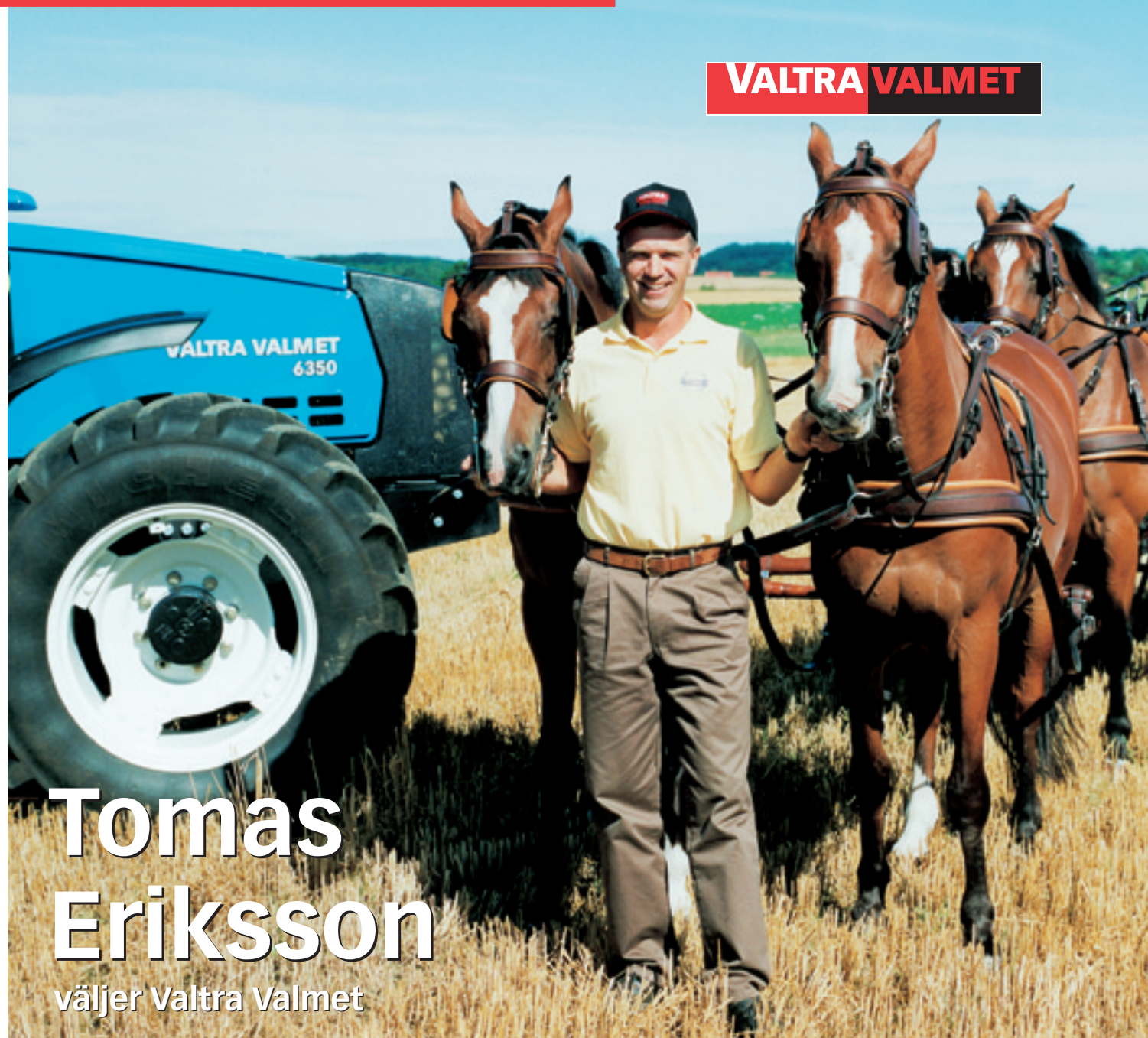

Valtra Team

Valtra Valmet kundtidning • 1/2000

VALTRA VALMET

**Tomas
Eriksson**

väljer Valtra Valmet

PARTEK

Valtra Team

Valtra Valmet kundtidning

Chefredaktör

John Arildsen, Valtra Danmark A/S

john.arildsen@valtra.com

Redaktion

Hannele Kinnunen, Valtra Inc.

hannele.kinnunen@valtra.com

Redaktörer

Erling Haave, Valtra Norge AS

erling.haave@valtra.com

Eric Andersson, Valtra Traktor AB

eric.andersson@valtra.com

Michael Husfeldt, Valtra Danmark A/S

michael.husfeldt@valtra.com

Nicole Ollinger, Valtra Vertriebs GmbH

nicole.ollinger@valtra.com

Hannu Niskanen, Valtra Inc.

hannu.niskanen@valtra.com

Timo Mattila, Valtra Inc.

timo.mattila@valtra.com

Ansvarig utgivare

Valtra Inc., Finland

Grafisk design

Viherjuuren Ilme Oy

Lay-out

Salpausselän Kirjapaino Oy

Tryck

Salpausselän Kirjapaino Oy 2000/8189

Omslagsfoto

Eric Andersson

www.valtra.se

Förord

Kära läsare,

Vi har nu klarat av millennieskiftet utan större besvär trots alla varningar från framförallt datakonsulter. Som ni säkert upptäckt var de traktorer vi producerat också 2000-säkra.

Sen förra numret av Valtra Team har mycket hänt. På utställningen Agritechnica i Hannover visade vi för första gången en prototyp av vår nya stortraktorserie **S-serien**, med hästkrafter upp till 260 hk. Våra kunder får bestämma vilka storlekar som det slutligen blir i produktion. Testerna hittills har gått bra så vi ligger i fas för att kunna starta kundleveranser under första halvåret 2001. Mer information kommer under hösten. Denna traktorserie har rönt mycket stort intresse bland svenska lantbrukare, många har hört av sig för att få mer information. Alla dessa råder jag att följa utvecklingen på våra internetsidor www.valtra.se.

Vi har också introducerat ett nytt begrepp i traktorvärlden: **Lågvarvsmotorn** med modellen 8350. Den har rönt mycket stort intresse och väldigt många har redan sålts. Den måste helt enkelt upplevas, kontakta din återförsäljare för testkörning.

Året som gick var ett mycket bra år för Valtra. Försäljningen i Europa slog rekord igen. Valtra är det snabbast växande märket i Europa för sjunde året i rad! Det i sin tur har genererat ett tillfredsställande ekonomiskt resultat som var bättre än året innan. Flera av våra konkurrenter har haft ett svårt år framförallt beroende på den besvärliga marknaden i USA.

Den svenska marknaden ökade med drygt 8 % och det var mer än de flesta bedömare siade om. Valtra Valmet registrerade 1 260 stycken traktorer av drygt 4 000 som var totalmarknaden.

Vi tackar alla som visat förtroende för produkten, för oss och för våra återförsäljare, det klart starkaste återförsäljarnätet i landet.

Vi hoppas att ni uppskattar denna kundtidning men ta gärna tillfället i akt och använd kupongen i mitten av tidningen och ge dina synpunkter så att vi kan förbättra den.

Till nästa gång: God Valtra Valmet-körning

Ray West
VD
Valtra Traktor AB
ray.west@valtra.com

Innehåll

Förord	2
Närke, litet landskap – med mycket jordbruk	4
Kontrollerad effekt Valtra Valmets sexcylindriga modeller	6
Jordgubbar, gurka och isbergssallad	8
Valtra lanserar S-serien	9
Tomas Eriksson väljer Valtra Valmet	10
Säkerhet, komfort och arbetsglädje, för traktorföraren	12
40 år med Valtra Valmet traktorer i Brasilien	14
Från Bretagne till Dakar med traktor	16
Legoland	17
Modern bioenergi, förnyelsebara energikällor	18
Valtras kundordersystem	20
Fjäll, fjordar och slättbygd	22
Nytt på Internet	24
Sveriges första Valtra Valmet HiTech	25
Nio traktorer på samma dag	25
Förarkomfort innebär produktivitet	26
Veteran Valmet 33 D	30
Schwarzwälder Kirschtorte från Tyskland	31

Foto: Valtra arkiv

Valtra lanserar S-serien, **sidan 9**

40 år med Valtra Valmet traktorer i Brasilien, **sidan 14**

Foto: Valtra arkiv

Foto: Valtra arkiv

Säkerhet, komfort och arbetsglädje, **sidan 12**

Närke

litet landskap – med mycket jordbruk

Idag pratar vi inte så mycket om landskap, möjligen landskapsblommor och landskapsdjur. Det är istället länen som tagit över. För Närkes del talar vi därför mera om Örebro län. Utöver Närke består Örebro län av en liten del av Värmland och en lite större del av Västmanland. Vi ska bl.a. besöka några duktiga lantbrukare i den södra delen av Närke som har ett gemensamt, de har alla valt Valtra Valmet 8550. Låt oss bara först klargöra att Närkes landskapsblomma är gullvivan och landskapsdjuret är hasselmusen.

Närke är ur jordbrukssynpunkt ett mycket fint landskap. Alla har nog hört uttrycket Närke-slätten. Frågan är bara vilken man menar eftersom det finns flera.

Lite märkligt är Närke när det gäller avvattningen. Två av Sveriges största sjöar ingår delvis i landskapet, Vättern och Hjälmaren, och mycket vatten rinner ut i dessa båda sjöar. En del vatten i de norra delarna rinner till Mälaren medan en del, märkligt nog, utgör upprinnelsen till Nyköpingsån. Den rinner upp i trakterna norr om Askersund, får sitt vatten från bl.a. sjöarna Tisaren och Sottern, och rinner genom Södermanland direkt ut i Östersjön vid Nyköping.

Foto: Eric Andersson

Det fina slottet vid Stjärnsund. Slottet har ett fantastiskt läge, med fina terrasser ner mot Vättern.

Foto: Eric Andersson

Stor landvinning

Hjälmarens norra stränder, i Södermanland, var förr låglänta och vattensjuka och markägarna ville få en sänkning av Hjälmarens yta till stånd. Efter flera försök lyckades man mellan åren 1877 och 1888 sänka vattennivån rejält, mellan 1,0 och 1,8 meter beroende om man pratar hög- eller lågvattenstånd. I och med detta berördes också Östra och Västra Kvismaren i Närke, alldeles söder om Hjälmaren. En å som kallades Täljeån som avvattnade dessa småsjöar ut till Hjälmaren grävdes upp och fördjupades, den kallas idag Kvismare kanal, och mer eller mindre torrlade dessa sjöar. Idag är det bara en fågelsjö kvar, resten är med olika invallningssystem förvandlat till bördig åkermark. Totalt vann man, eller radikalt förbättrade man, nästan 20.000 ha bördig åkermark i och med sänkningen av Hjälmarens yta. Så vitt vi vet är detta det största projekt i sitt slag som genomförts i vårt land.

Hjälmaren ligger ca 22 meter över havets yta. Tack vare Hjälmare kanal, som sammanbinder Mälaren med Hjälmaren, kan man båtledes ta sig från Örebro ut på de stora världshaven, eller vice versa.

Mikael Gilbertsson med sin lastartraktor, Valtra Valmet 8550. Traktorn är målad med röd metalliclack. I bakgrunden sjön Alsen som är den nordligaste av Vätterns vikar.

Tre lantbrukare och fyra Valtra Valmet 8550

Vid den nordligaste delen av Vättern ligger en stor gård som heter Stjärnsund. Ägaren och brukaren heter Mikael Gilbertsson.

Varför valde du Valtra Valmet 8550?

– När det kom traktorer från Valtra Valmet med beteckningen HiTech så var inte valet så svårt. Vi tycker mycket om traktorn, ja, så pass mycket så vi i dagarna har köpt ytterligare en, denna gång en 8350.

Stjärnsunds 8550 är utrustad med frontlastare.

– Det är en enorm traktor att lasta och schakta med, säger Mikael, som en lastmaskin.

Vad vi förstod används 8550:n som en allroundtraktor på gården.

– Vi har den till det mesta, påpekar Mikael, sår och sprutar, lastar, röjer snö, betesputsar och till transporter. Ja, vi har den t.o.m. när vi plockar äpplen.

Varför så stor traktor, undrar vi, varför en 160 hästare?

– Effekten är inte ivägen, säger Mikael småskrattande, effekten väger ingenting på en Valtra Valmet.

Stjärnsunds gård omfattar 360 ha åker och det mesta av gårdens drift kretsar kring spannmålsodling, men det finns också en dikobesättning med charolaiskorsningar.

Slott med gamla anor

Själva slottet, som ägs av Kungliga Vitterhetsakademien, ligger otroligt vackert vid det sund i Vättern som avgränsar den nordligaste viken upp mot Askersund och som heter Alsen.

Slottet byggdes och var färdigt 1801. Då var godset, med många underlydande arrendegårdar mycket stort, ca 3.000 ha. Det köptes år 1823 av den importerade monarken, den första Bernadotten, konung Carl XIV Johan. Han övernattade ofta på slottet på sina resor mellan Sverige och Norge, eftersom han regerade i båda länderna. Personalen skulle alltid vara beredd på att kungen kunde dyka upp och hans sovrum skulle alltid vara varmt och iordningställt.

Granne i söder – Öhna gård

På Öhna gård träffar vi ägaren Björn Dieker och traktorföraren Björn Svanberg.

Öhna gård är en stor gård och samtidigt en ö i Vättern. Från gården ser vi både Lilla Hammarsundet och Stora Hammarsundet, samt den nya bron över Stora Hammarsundet. Gården har tidigare tillhört Stjärnsund.

På Öhnas marker finns en kulle på en grusås som heter Prinskullen, med en fantastisk utsikt över Stjärnsunds slott. Enligt sägnen sägs det att prins Gustav, sångarprinsen kallad och sonson till Carl XIV Johan, satt här och skrev och diktade och fick inspiration till bl.a. Studentsången.

...fortsätter på sidan 28

Kontrollerad effekt

Valtra Valmets sexcylindriga modeller

Valtra Valmet erbjuder ett brett urval av traktorer med sexcylindriga motorer, såväl med traditionell synkroniserad fram-back som med HiTech-transmission. I den nya HiTech-serien återfinner man sex olika modeller från 110 till 200 hk. Dessa sex modeller kan delas in i tre grupper med olika karaktistik.

8050 och 8150 – kompakta dragare med högt vridmoment

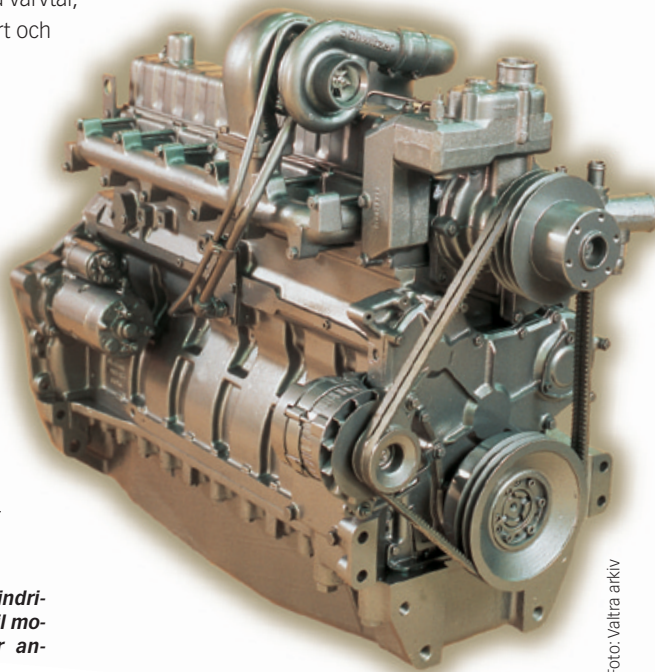
Valtra Valmet 8050 och 8150 är relativt kompakta traktorer, men ändå starka arbetshästar med sina 110 resp 125 hästkrafter och ett enormt vridmoment. 8050 är populär på kontinenten, medan den nordiska marknaden i denna effektklass föredrar effektiva fyrcylindriga traktorer som 6650 och 6850. 8150 med 125 hk är Valtras mest sålda sexcylindriga modell och den näst mest sålda av alla HiTech-modeller. Högt vridmoment redan på låga varvtal, Permatorque benämnt, gör start och körning enkelt, och ger goda prestanda i alla arbeten.

8450 och 8550 – stora traktorer för stora gårdar och maskinstationer

8450 och 8550 är stora traktorer. Längre sidoplåtar i två delar och en kraftig framaxel gör att även utseendet associerar till stora kraftresurser. Valtra Valmet 8450 har en 620-motor med "Deltaturbo", en turbo med by-passventil som ger 6,6-

litersmotorn dess stora vridmoment. 8550 är försedd med en stor 7,4-liters 634-motor som lämnar 160 hk. Denna modell är den mest populära av de två. Den säljer bra i de flesta länder, och i Sverige och Finland är den t o m marknadsledare i sin klass.

Dessa modeller erbjuds med olika hjulbas, olika transmissionsalternativ och därtill en stor mängd olika tillval, varav Aires luftfjädrad framaxel är ett av de viktigare. Viktfördelningen är typisk för Valtra Valmet.

Även utseendet på den sexcylindriga Sisudieseln indikerar en stabil motorkonstruktion, utformad för användning inom jordbruket.

Foto: Valtra arkiv

Valtra Valmet 8350 – först med ny lågvarvsteknik

Med motorn långt fram belastas framaxeln med 45 % av traktorns egenvikt redan i obelastat utförande. I relation till den låga vikten (strax över 5 ton utan belastningsvikter) ger detta en fantastisk dragförmåga. Med andra ord så är traktorerna redan från början byggda för fyrhjulsdraft.

8350 och 8950 – traktorer med ledande teknologi

Den gemensamma nämnaren för Valtra Valmet 8350 (135 hk) och 8950 (160/200 hk) är grunduppbyggnaden och motorer med intercooler. Båda modellerna är försedda med tekniska innovationer som inte återfinns i någon annan traktor på marknaden; innovationer som finns där för att på olika sätt öka traktorernas effektivitet, och på det sättet även förbättra kundernas ekonomiska resultat.

Till utseendet är dessa traktorer lika, och jämfört med 8450 och 8550 är det heller inte stor skillnad. Istället återfinns den stora skillnaden i motorn. Valtra Valmet 8950 har en motor på 7,4 liter med Sigma Power, vilket betyder att motorn kan utveckla 200 hk i kraftuttagsarbete, medan 160 hk finns tillgängliga i dragarbete. Idén bakom Sigma Power är välkänd sedan modell 8750, som fick guldmedalj vid Agritechnicautställningen 1997. Återigen, traktorn är relativt lätt, men har ändå enorma resurser i kraftuttagsarbete. Valet av effektområde styrs av elektronik, som känner det vridmoment som tas ut via kraftuttaget. När kraftuttaget belastas tillräckligt mycket skiftar motorn till det högre effektområdet.

8350 redan storsäljare

8350 är en nykonstruktion med en så kallad lågvarvsmotor. Den nominella effekten tas ut vid 1 800 motorvarv istället för normala 2 200 r/min. Tillsammans med ett mycket högt vridmoment, har 620-motorn optimala prestanda med mycket hög effektivitet. Bränsleförbrukningen är 5 till 10 % lägre än i traditionella motorer, och tack vare den lägre kolvhastigheten kan motorns livslängd förväntas bli ännu längre än i normala Sisudieslar. Även serviceintervallerna är längre. Denna modell, som presenterades i höstas har redan rönt ett stort intresse.

■ Timo Mattila

Jordgubbar, gurka och isbergssallad

I nordöstra hörnet av Skåne, utanför Bromölla, hittar vi en stor grönsaksodlare, Karl Gustav Paulsson, som driver KG Paulssons Bär o Grönsaker AB. Ett imponerande företag med imponerande omsättning.

KG odlar själv mycket grönsaker, isbergssallad, gurka och jordgubbar.

– Ja, dom tre grödorna odlar vi själva men sen säljer vi andra produkter som knippelök, knippemorötter och tar även in sådana produkter vi odlar själva från andra odlare, säger KG. Vi har 80 säsongsanställda, mycket duktigt folk, över vegetationsperioden, det är många studerande som vill jobba här. Vi brukar 40 ha och allt som odlas är grönsaker.

Ändlösa rader

Fyrtio hektar är ingen liten areal med tanke på att det mesta måste sättas, rensas och skördas för hand. Kommer man och skördar med en 25 fots skördetröska går det snabbt att klara av 40 ha, men ska det göras för hand så förstår man att det krävs ett visst antal människohänder.

På halva arealen odlas jordgubbar, alltså ca 20 ha, och resten delas mellan isbergssallad och gurka.

KG demonstrerar den sk "gurkskörda-ren" eller gurksmaskinen där 14 personer ligger och plockar gurkor. Den är byggd på en vanlig gammal traktor. Man plockar 7 rader åt gången, två man per rad, och farten varierar lite med skörden men torde ligga runt 150 m/tim. Man plockar ca 2 gånger per vecka och kan hålla på i ca 10 veckor. Normalskörd för gurka är ca 60 ton per ha så det är ansevärliga mängder gurkor som lämnar KGs egna odlingar.

Alla jordgubbar plockas direkt i kartong och går uteslutande till försäljning i butik.

Självplock existerar inte och mycket lite går via grossist, så det mesta hanterar KG själv. Man kan ju fundera på hur mycket jordgubbar det blir ett normalår på 20 ha?

Någonstans mellan 5 och 10 liter per m² torde det bli. Och 1 ha är 10.000 m². Vi behöver inte räkna mer för att förstå att det är en imponerande rörelse som KG driver.

Lätta och smidiga traktorer

I företaget finns flera Valmet. En 665 och två 465. Dessutom en 700, en 6100 och så den nya Valtra Valmet 900.

Vad tycker ni om dom?

– Vi är jättenöjda med Valmet, dom passar våra förhållanden, dom är lätta, smidiga och lättkörda. Dessutom är vi mycket tillfreds med den service vi får genom JEB (den skånska service- och reservdelsorganisationen) och deras mobila service. Det har fungerat över förväntan.

Ute i salladsfältet träffade vi föraren till den nya Valtra Valmet 900, Ronny Persson.

Du har hunnit köra en hel del, hur trivs du med traktorn?

– Jo, bra, den passar i en grönsaksodling. Den är verkligen lättkörd och jag har mycket bra sikt, säger Ronny, som på intet vis strörover om sig, så hans fåordiga uttalande kan nog tas på största allvar.

Hög servicenivå

KGs företag kan jämföras med vilken industri som helst. Han har en egen terminal där

lastbilarna kan lastas bekvämt. Huvudparten av kundkontaktarna sköter han själv.

– Jag är född med service i kroppen, min far var lanthandlare, säger KG. En gång skickade far ut mig på cykel med en liter mjölk, jag fick cykla två kilometer för att leverera en enda liter mjölk, och jag tänkte att detta kan väl ändå inte löna sig. Men far klargjorde då för mig att får inte kunden den här litern mjölk idag så kommer han inte och köper den stora matkassen i morgon heller.

Ja, sådant kallas service, det lever KG efter fortfarande i sin verksamhet.

■ Eric Andersson

Foto: Eric Andersson

Karl Gustav Paulsson med ett exemplar av sin fina isbergssallad.

Valtra lanserar **S-serien**

Foto: Valtra arkiv

Besökarna på Agritechnica utställningen förvånades över Valtra's påkostade utställningspaviljong. S-seriens prototyp, som var placerad på en kalott av en roterande jordglob, var en uppskattad sensation.

Besökarna på lantbruksmaskinutställningen Agritechnica i Hannover förvånades över Valtras monter, dels storleken som var nästan 1.000 m², men framför allt av introduktionen av en ny stortraktorserie. Visserligen en prototyp men ändå en "stor" nyhet och ett bevis på Valtras fortsatta expansion.

Effektklassen över 200 hk ökar i takt med den strukturella förändringen inom jordbruket. Med den nya S-serien ger sig Valtra in i leken med tillverkarna i den storleksklassen. Det klargjordes tydligt på utställningen att utvecklingsarbetet fortsätter under hela detta år för att produktens kvalitet och pålitlighet skall motsvara ställda förväntningar.

Arbetet med försäljning och tillverkning startar under nästa år. Valtras policy är att nya produkter så väl som själva produktionsapparaten skall vara väl testade före produktionsstart.

Att introducera en prototyp brukar inte normalt tillhöra Valtras principer, men denna gång hade man flera skäl att på ett tidigt stadium föra ut budskapet om en ny produkt, eftersom traktorindustrin världen över just nu genomgår stora förändringar. Fusioner mellan flera stora tillverkare leder automatiskt till osäkerhet bland lokala distributörer och återförsäljare. Därför var budskapet om ett komplett produktprogram nödvändigt, inte bara till traktorköparna utan i lika hög grad till kandiderande distributörer och säljare.

Rent tekniskt, och vad gäller basprodukten, representerar den nya S-serien pålitliga och redan testade komponenter. Motorn, t.ex. är den egna och redan beprövade 8,4 liters Sisudieseln. Växellådan och både fram- och bakaxlar är också välbeprövade och är av fabrikat ZF. Förarhytten, som får manövreringsmöjlighet både framåt och bakåt, är resultatet av Valtras eget utvecklingsarbete. Förarkomforten har ägnats mycket uppmärksamhet. Luftkonditionering och temperaturkontroll, s.k. klimatanläggning, blir standard – inga fönster går att öppna för ventilation. Därför ska t.ex. hyttens inredning kunna hållas helt dammfri.

Den största utvecklingspotentialen man funnit är dock relaterad till telecomområdet. Traktorns eget datasystem kommer att kombineras med trådlös datakommunikation baserad på internet. Den framtida visionen är, som ett exempel, att hydrauliken eller andra datorstyrda funktioner, kan programmeras på en PC i hemmets lugna vrå och sändas till traktorn via internet.

■ Hannu Niskanen

Tomas Eriksson väljer Valtra Valmet

Tomas Eriksson är välkänd i hela Europa för alla som har någon form av hästintresse. I Sverige är han dessutom lite extra känd eftersom han är en genuin sydsvensk lantbrukare som under många år visat sig på tävlingsarenorna. Nästan alltid har han varit på prispallen och under det gångna året har han vunnit allt som går att vinna. Tomas är alltid publikens favorit och han älskar att visa upp sitt fina ekipage.

Han bor på Bjäre, den fina halvön i Skånes nordvästra hörn, med en fantastisk utsikt över Skälderviken. Följ med på ett besök hemma hos en världsmästare.

Det kan inte hjälpas utan att man funderar lite i förväg hur en världsmästare lever och bor. Sitter han i en fin fåtölj och blir uppas-sad eller ligger han och plaskar vid swimmingpoolen?

Ja, inget kunde vara så fel. När vi svänger in på gårdsplanen möts vi av en ung man, iklädd stövlar och just utkommen från morgonens utgödsling i stallet, en världsmästare i hästkörning som just klarat av dagens första rutinjobb i stallet.

Nej, Tomas är en helt vanlig kille men med ett brinnande intresse för hästar.

– Jag har hållit på med hästar sen jag var 11 år, säger Tomas, först som ryttare, mest

Tomas Eriksson kan sina hästar, och hästarna kan sin kusk. Under körning pratar Tomas hela tiden med hästarna som lärt sig förstå vad de olika kommandona betyder.

Foto: Eric Andersson

En vanlig syn på Bjärehalvön. Tomas Eriksson tränar sitt fyrspann i omgivningarna. Från sin gård har han utsikt över Kullen och Kullens fyr.

Tomas Eriksson

Världsmästare i hästkörning

Foto: Eric Andersson

hoppning, men sedan 1982 är det körning som gäller och bara fyrspann.

Jordbrukare och mångsysslare

Tomas är också aktiv jordbrukare. Han odlar spannmål och har en köttdjursbesättning. I stallet står 10-talet hästar totalt och av dessa kan åtminstone sju direkt sättas i ett fyrspann.

Hur mycket träning krävs för att en häst ska kunna tävla och gå i ett fyrspann, undrar vi?

– Det är tre till fyra års jobb med daglig träning för att få fram en bra tävlingshäst, säger Tomas, det krävs dessutom mycket av en bra häst redan från början, bra skritt, bra trav m.a.o. bra gångarter men också mycket bra psyke.

Vi kan bara konstatera att ska man nå de stora framgångarna med hästar måste man vara beredd att offra mycket tid och dess-

utom måste man vara utrustad med ett alldeles särskilt stort tålamod.

Nybliven Valtra Valmet-ägare

Själva tävlandet är under årets ljusare och varmare del. Det innebär att Tomas under vinterhalvåret kan ägna tid åt annat än bara träning. Jordbruket och djuren tar givetvis sin tid men han hinner också med att vara hovslagare inte bara åt sina egna utan även åt traktens övriga hästar. Det finns mycket annat på Tomas meritlista. Ibland är han slaktare, ibland murare. Men framför allt är han lantbrukare och tillika nybliven Valtra Valmet-ägare. En splitter ny och fin blå 6350 står på gårdsplanen.

Vilket arrangemang!

Det är ett enormt arrangemang som krävs när det ska bära av för tävling. Tävlingshästarna och reservhästarna kräver sin

plats, vagnarna tar också sin del, foder för alla hästarna under transporter och slutligen den stab av människor som måste vara behjälpliga såväl före som efter men framför allt under själva tävlingarna. Tomas har en stor buss, 12 m lång, med släpvagn, för att få med sig all rekvisita, hästar och människor.

VM i hästkörning går endast vartannat år. I år, 2000, är det dags igen. Vi önskar Tomas lycka till!

■ Eric Andersson

Säkerhet,

komfort och arbetsglädje, för traktorföraren

I Sverige var det, liksom i många andra länder, under 1950-talet som hästen till största delen ersattes med traktorer. Den ökade förekomsten av traktorer visade dock även en mycket negativ sida i form av ett ökat antal olyckor inom lantbruket, ofta med dödlig utgång. 1955 omkom t ex nästan 100 personer i traktorolyckor i Sverige. Många av olyckorna berodde på överstörtning bakåt eller vältning. Dessa olyckor torde kunna sägas vara ursprunget till alla tankar om traktorsäkerhet.

Förarskydd

Många vilda idéer om olika anordningar som snabbt skulle kunna stoppa motorn eller frikoppla traktorn presenterades, men ingen höll måttet. I stället kom man fram till att enda

sättet att skydda föraren var att omge honom/henne med en kraftig ram eller hytt som i samband med en vurpa tålde påkänningarna.

Det är för övrigt samma tankar och teknik som långt senare kommit till användning i tävlingsbilar av olika slag, och i samband med svåra krascher räddat livet på många förare både i rallytävlingar och Formel 1.

Tack vare pionjärsatserna under 50-talet av de svenska myndigheterna Statens Maskinprovningar och Kungliga Arbetarskyddsstyrelsen, tillsammans med tillverkare, kom Sverige att inta en ledande position inom säkerhets- och komfortområdet, där många andra länder senare följt efter. Den 1 juli 1959 infördes i Sverige krav på att alla nylevererade traktorer skulle vara utrustade med störtbåge. Senare eftermonterades störtbåge även på många äldre traktorer. Detta skydd har visat sig vara väldigt effektivt, och skador i samband med överstörtning och vältning är idag av lindrig art, och dödsfall förekommer inte alls.

Sverige och Finland föregångare på komfortområdet

En utveckling av kravet på förarskydd kan sägas vara när de svenska myndigheterna, även i detta fall som de första i världen 1970 införde krav på hytt med reglerbar värmeutrustning och defroster. Med inspiration från lastbilsvärlden lanserade BM Volvo vid denna tidpunkt sin nya T650 med gummi-upphängd komforthytt av formpressad tunnplåt med dubbelskalskonstruktion. Förutom komforten, så möjliggjorde konstruktionen för första gången i traktorhistorien svängda hyttformer och välvda rutor. Först ut med en hytt, hängd på gummikud-
dar och helt fri från traktorchassit var emellertid Valmet redan 1967 med modell

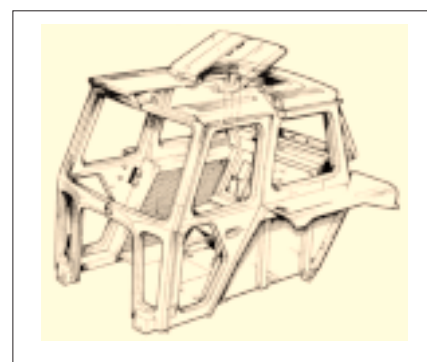

Foto: Valtra arkiv

Foto: Valtra arkiv

Den nya komforthytten till BM Volvo T650 var unik i traktorvärlden då den tillverkades i formpressad tunnplåt i dubbelskalskonstruktion med lastbilshytter som förebild. Förutom erforderligt skydd gavs möjlighet att för första gången skapa ett mer attraktivt utseende.

900. De nya konstruktionsidéerna gav i båda fallen stort eko ute i stora världen, och visade sig, var och en på sitt sätt bli banbrytande. De svenska kraven på hytt kompletterades ett par år senare med skärpta bullerkrav för föraren, först N90, senare N85, vilket både Valmet och BM Volvo med sina grundkonstruktioner

Foto: Valtra arkiv

Att hytten i praktiken ger ett ordentligt skydd för föraren vid en dikeskörning vittnar denna autentiska bild om. Föraren är helt oskadd och bärgningen just påbörjad.

Lättmanövrerad körväljare med inbyggd manövrering av parkeringsbromsen på Valtra Valmet HiTech ger hög säkerhet. Att föraren därtill måste vara på plats i stolen för att drivning ska erhållas höjer säkerhetsnivån ytterligare.

klarade betydligt enklare än de flesta konkurrenter.

Säkerhetsbälte - komfortbälte

Krav på säkerhetsbälte i traktorer finns ännu inte, även om det diskuterats en del. Kanske skall användning av bälte heller inte i första hand ses som en höjning av säkerhetsnivån, utan mer som en höjning av komforten. Erfarenheten visar nämligen att om bälte används behöver föraren inte sitta och spänna kroppen, och ta hjälp av händer och fötter för att "hålla sig kvar" i stolen, utan kan sitta betydligt mer avslappnad och därmed inte tröttnas ut lika fort.

Rullbälte finns som extrautrustning till Valtra Valmet traktorer, såväl fabriksmonterat på nya traktorer som för eftermontering till redan levererade.

Kraftuttagsskydd

En komponent som har orsakat många allvarliga personskador är oskyddade kraftöverföringsaxlar, och tyvärr inträffar

Foto: Valtra arkiv

Foto: Valtra arkiv

fortfarande sådana olyckor trots att tekniken för att skydda sig från dem finns sedan åtskilliga år. Här som i alla andra fall gäller nämligen att skyddsanordningar måste användas, underhållas och ersättas med nya om så behövs, allt för att undvika framtida personskador.

Ett yttre nödstopp för kraftuttaget, som dessutom på olika sätt enkelt kan förlängas till bemannade redskap, införde Valmet som standard på Mezzo- och Megamodellerna redan 1994. Såvitt vi vet är vi fortfarande ensamma på marknaden om denna viktiga säkerhetsdetalj.

Startspärr

Olyckor har inträffat genom att föraren stående vid sidan om traktorn sträckt sig in och tryckt på startknappen. Dessutom kunde barn alltför lätt starta motorn, och om växel var ilagd även rulla iväg okontrollerat. Detta var orsaken till kraven på startspärr,

Nödstopp för kraftuttaget i bakre hyttväggen, lätt att förlänga, med elkabel eller draglina, till bemannat redskap.

och att motorn inte kan startas utan att kopplingspedalen är nedtrampad eller växelspaken ligger i friläge.

På våra moderna HiTech-traktorer är det så enkelt, och fordras så liten kraft att, även stående på fotsteget, lägga ur parkeringsbromsen och föra körväljaren till drivläge, att även ett litet barn klarar av det. Detta är orsaken till att drivning inte kan ske förrän förarstolen belastas med minst 30 kg.

Automatisk parkeringsbroms

I en rapport om olycksfall i lantbruket som Jordbrukstekniska Institutet gjorde 1996 konstateras bl a: "I ett påfallande stort antal fall har den drabbade blivit påkörd av sitt eget fordon, sedan detta kommit i rullning medan föraren befunnit sig utanför fordonet eller åtminstone utanför förarplatsen." I samma rapport efterlyses en parkeringsbroms som är mera lättmanövrerad och med mindre risk att glömma, både att ansätta och frilägga. En god utveckling visas i detta sammanhang på våra HiTech-modeller, där parkeringsbromsen är integrerad i körväljaren, i princip omöjlig att glömma och dessutom manövrerad med fingertoppsrörelser.

Skulle föraren mot förmodan glömma lägga i den, läggs den i automatiskt när motorn stängs av – allt för säkerhetens skull.

■ Thor Andersson

40 år med Valtra Valmet traktorer i Brasilien

Männen från Tourula i Jyväskylä var målmedvetna. Efter att dieseltraktorn Valmet 33 D kommit i produktion började man söka efter exportmarknader; målen var exotiska länder som Kina, Spanien och Brasilien.

Exporten satte fart när den brasilianska staten beslutade övergå till inhemsk traktortillverkning och efterfrågade samarbete med traktortillverkare runt om i världen. Valmet ansågs vara det bästa alternativet i sin storleksklass. En finsk traktorfabrik byggdes nära São Paulo, och invigdes i december 1960 och firar i år 40 år.

Till dags dato har företaget tillverkat cirka 290 000 Valmet och Valtra Valmet traktorer i Brasilien, och är landets näst största märke. Stora svängningar i den brasilianska ekonomin är mycket vanliga. Ibland med hög inflation, ibland med högt valutavärde eller hög ränta.

– Verksamhet i Brasilien kräver flexibilitet och snabba beslut, säger Jouko Tommila, verkställande direktör för Valtra do Brasil, som övertog ledarskapet i början av detta år.

– Jag har 30 års erfarenhet från motorindustrin, som är mycket lik traktorindustrin. Det finns dock en hel del nytt att lära. Till exempel hur man på ett bra sätt kan erbjuda finansiering som ett konkurrensmedel.

Valtra har ett respektfullt rykte i Brasilien. Det anses vara ett inhemskt traktormärke. Det skapade stor uppståndelse och anledning till diskussion när det skraddarsydda tillverkningssystemet

Foto: Valtra arkiv

Cirka 290 000 Valmet och Valtra Valmet traktorer har tillverkats i Brasilien. Det finska varumärket betraktas som en inhemsk traktor i Brasilien.

Foto: Valtra arkiv

Valtra do Brasils fabriksbyggnader och produktionsutrustning är moderna. Arbetsmoralen är hög och fabriken arbetar efter kvalitetskraven ISO-9001.

infördes och fem nya traktorfärger introducerades istället för den traditionella gula.

När tillverkningen startade hade inte Valmet tillåtelse att tillverka sina egna motorer. Istället valde man att använda den bästa lokala motorn, den tyska MWM. Restriktionerna upphävdes 1993 och redan samma år gjordes de första provleveranserna av Valmet motorer (numera kallade Sisudiesel). 1994 hade vi kommit så långt att sammansättning och testning av våra egna motorer utfördes i den brasilianska fabriken. Nu förses alla Valtra Valmet över 85 hk med Sisudiesel motorer.

Stora investeringar har gjorts vid fabriken. Det är lika rent och välordnat som vid systerfabriken i finska Suolahti. Från Brasilien exporteras Valtra Valmet traktorer

till nästan hela Latin Amerika, till och med till Cuba som är ett nytt marknadsområde.

Den brasilianska fabriken ligger strategiskt placerad i ett mycket intressant område. För närvarande brukas endast cirka 12 procent av Brasiliens totala odlingsbara areal. Så det finns stor potential. Området kring Amazonas är inte medräknat. De brasilianska myndigheterna kommer inom kort att åläggas skyldighet att skydda regnskogen. Brasiliens roll som matproducent kommer att öka i takt med att jordens befolkning växer.

Valtra do Brasil är ett ypperligt exempel på den finska sisuns framgångar i världen.

■ **Hannu Niskanen**

Sisudiesel motorer sätts samman och testas vid fabriken. Cylinderblock och topplock, bland annat, levereras från Finland för sammansättning.

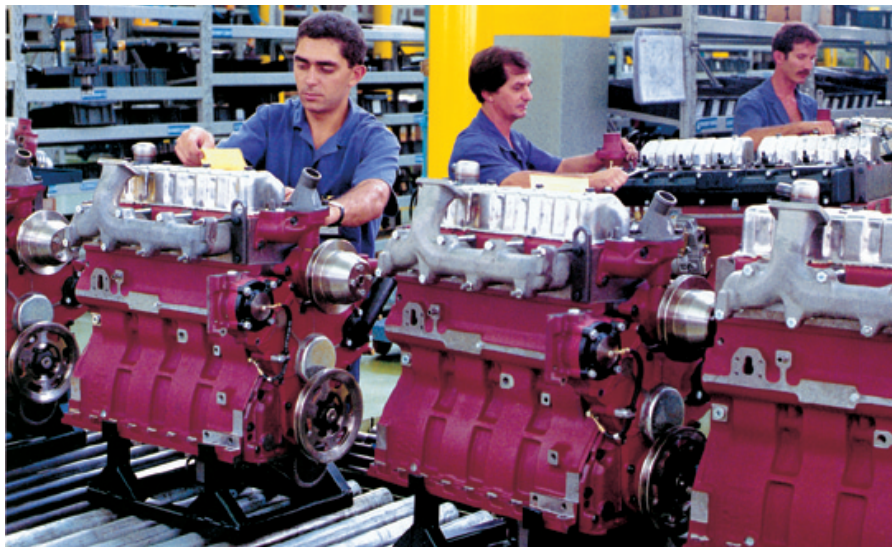

Foto: Valtra arkiv

Team nyheter

Finlands kvalitetspris 1999 till Valtra

Valtra tilldelades i fjol "Finlands kvalitetspris 1999". Detta är ett utmärkt bevis för Valtras kontinuerliga strävan till förbättringar som gjorts det senaste decenniet. Som ett delmål till detta pris belönades Valtras finska traktorfabrik med ISO 9001 Certificate, som den första traktortillverkaren i världen, 1993.

Finlands dåvarande president, Mr. Marti Ahtisaari delade själv ut priset till Valtras Koncernchef tillika VD, Jouko Tukiainen och Kvalitetsdirektören Ritva Utukka, den 11 november i fjol.

Valtra levererar 150 lantbruks-traktorer till Irak

Valtra Oy Ab, som är ett dotterbolag till Partek, har erhållit en betydande order av jordbruksministeriet i Irak om 150 stycken Valtra Valmet-traktorer i effektklassen 140 hk. Affären genomförs inom ramen för programmet Oil for Food, som är FN:s humanitära program för Irak. Värdet på ordern, som Valtra fick efter en krävande anbudsgivning, är cirka 6 miljoner euro.

– Under de långvariga importrestriktionerna har traktorbeståndet i Irak reducerats. Traktorbeståndet förnyas med traktorerna som nu levereras i syfte att effektivisera livsmedelsproduktionen i landet, säger **Jouko Tukiainen**, VD för Valtra Oy.

– Våra traktorer ersätter uttjänta maskiner och fyller ett stort behov hos enskilda lantbrukare. Bland annat utrangeras gamla Volvo BM-traktorer som levererades för ett tjugotal år sedan av Valmets och Volvos vid den tiden gemensamt ägda företag, och vilka fått ett gott anseende i landet.

En ny fas skall inledas i FN:s Oil for Food-program. Valtra deltar i anbudsförfarandet även i fortsättningen.

Från Bretagne till Dakar med traktor!

Fransmannen Christian Hurault älskar Afrika. Under de senaste 20 åren har han kört genom Nordafrika flera gånger med olika fordon. Hans senaste bedrift var att köra över 500 mil från Bretagne i Frankrike till Dakar i Senegal på drygt en månad.

Redan 1985 lockades Hurault av Afrika. Han körde den 520 mil långa vägen från Orleans i Frankrike till Bamako i Afrika på 20 dagar. Fyra år senare körde han från Orleans till Mali med en skördetröska, som han vid framkomsten donerade till lokalbefolkningen. Hurault är van vid traktorer och lantbruks-

Avresan skedde från St. Carné, Bretagne.

Foto: Christian Hurault

Resan startade i Bretagne den 28 november 1999. Efter avfärdsceremonier och 120 mils resa genom Frankrike lastades traktorn ombord på båten "Le Marrakech" den 5 december 1999. I Tanger fördröjde de Marockanska myndigheterna avfärden med två dagar. De krävde ett transittillstånd för traktorn, vilket de inte var särskilt vana vid att utfärda.

Fransmannen Christian Hurault älskar Afrika och under de senaste 20 åren har han kört genom Nordafrika flera gånger.

Resan fortsatte: Tanger, Agadir, Tan-Tan, Laâyoune, Ad Dakhla, varefter den 70 mil långa ökensträckan mellan Nouâdhibou och Nouakchott i Mauretanien vidtog. Efter vägen hjälpte Hurault några fyrhjulsdrevna jeepar att komma loss ur sanden. I Kébémér, Senegal överlämnades det transporterade biståndsmaterialet.

Hurault anlände till Dakar den 4 januari 2000 där ordföranden i det lokala parlamentet, och givetvis representanter för massmedia, hälsade honom välkommen. Valtra Valmet traktorn hade fungerat perfekt under hela resan. Eftersom traktorn måste överensstämja med franska regler, så var den maximala hastigheten 30 km/h. För detta måste vi ge Hurault en extra applåd!

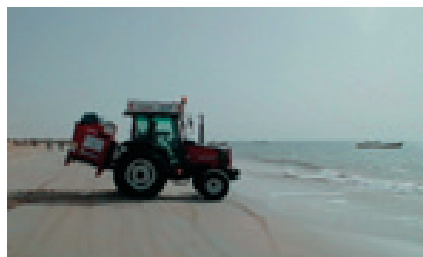

Foto: Christian Hurault

Hurault i Agadir.

■ Cécile Gravrand

Lego produkter

"Bara det bästa är gott nog"

– Ole Kirk Christiansen

Foto: Legoland Picture Bank

Från att ha varit ett litet snickeri med några få anställda, har LEGO Gruppen expanderat till en global verksamhet med nästan 9.000 anställda. Verksamheten har en historisk bakgrund och en vision som bygger på "idé, entusiasm och värdering". Detta tankesätt är gemensamt för det globala nätet av medarbetare och sammanbinder LEGO Gruppens fyra olika huvudverksamheter: LEGO Lekmaterial, LEGOLAND parkerna, LEGO Media och LEGO Lifestyle.

LEGO filosofin

Barn är våra viktigaste tillgångar. Det innebär, att som utgångspunkt för alla våra produkter och aktiviteter, ser vi med yttersta allvar på barns intresse och behov - samt att föräldrar uppfattar oss som en samarbetspartner som de kan ha tilltro till. Det är vår grundläggande uppgift att stimulera barns fantasi och kreativitet - och att uppmuntra dem till att utforska, uppleva och uttrycka sin egen värld, en värld utan gränser. Detta mål vill

LEGO Gruppen uppnå genom att erbjuda kreativa, utvecklande, roliga och underhållande lek- och undervisningsmaterial - upplevelser och värderingar - till barn i hela världen.

Det hela startade 1932

1932 började en framsynt jylländsk snickarmästare, Ole Kirk Christiansen, tillverka träleksaker i sin lilla verkstad på södra Jylland. Två år senare kom han på ett namn till leksakerna. Han döpte dem till LEGO. Det är en förkortning av de danska orden LEG GODT. Först senare upptäckte han att det latinska ordet lego betyder "Jag sätter ihop". Under de första femton åren bestod sortimentet uteslutande av träleksaker men i och med investeringen i en plastgjutningsmaskin 1947, startades en omfattande produktion av plastleksaker. 1949 utvecklades den första murstenen i plast, som i första hand kunde användas till staplingskonstruktioner. 1958 tog man patent på de i LEGO-biten så viktiga invändiga rören. Ihopsättningsprincipen gjorde att bitarna blev mer

stabil ihopsatta och kombinationsmöjligheterna blev näst intill oändliga.

Intresset för fabrikens utställda LEGO-figurer ökade, det gav Godfred Kirk Christiansen idén att visa LEGO-modeller utomhus. Han såg framför sig en liten park där olika LEGO-modeller och figurer kunde ställas ut. Idén utvecklades och blev betydligt mer omfattande.

I juni 1968 öppnades den första LEGOLAND-parken på ett 38 000 m² stort område. Alla hus, landskap och övriga miniatyrer var helt byggda av vanliga LEGO-bitar, och succén var över all förväntan. Bara det första året hade LEGOLAND 625 000 nöjda besökare.

LEGOLAND idag

Idag är LEGOLAND en familjeattraktion känd i hela världen med en yta på 75 000 m² och ett besökarantal på omkring 1.4 miljoner varje år. LEGOLAND är näst efter Köpenhamn Danmarks största turistattraktion. Ungefär hälften av besökarna kommer från utlandet. De utländska besökarna kommer främst från Tyskland, Sverige och Norge. Sedan invigningen har parken tagit emot mer än 30 miljoner besökare. Danmarks största tidning "Jyllands-Posten" har vartannat år en omröstning bland sina läsare där landets mest populära familjeattraktion utses. 1996 och 1998 korades LEGOLAND-parken till nummer ett.

■ Lilly Larsen

Foto: Legoland Picture Bank

Modern bioenergi, förnyelsebara energikällor

Den största utmaningen vi har i det nya milleniet, är att skydda vår miljö. Om vi vill att vår planet ska vara befolkad även nästa årtusende, kan vi inte fortsätta bete oss som om det inte skulle komma en morgondag.

Den ökande konsumtionen av icke förnyelsebara resurser i form av oljeprodukter, och en ökande produktion av växthusgaser, är bara några av de områden vi måste vara observanta på.

I ett globalt perspektiv finns en ansenlig mängd biomassa som kan användas utan konflikt med livsmedelsindustrin.

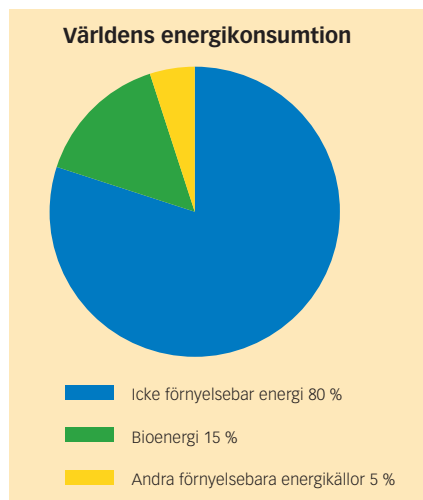
Den största biomasseresursen i de nordiska länderna är träd och trärester från skogen, som i många fall idag är outnyttjade. Andra möjligheter är att återanvända alla vegetabiliska oljor som används i livsmedelsindustrin, restauranger, osv och av dem tillverka biodiesel. Därmed löser man också enkelt ett avfallsproblem.

Inom lantbruket har energiförbrukningen, för att säkerställa tillräcklig mängd livsmedel, ökat i takt med att mekaniseringen och produktiviteten ökat. Trots hårdare bestämmelser för avgasutsläpp, förbättrade motorer och utvecklade traktorer, har inte denna trend kunnat stoppas.

Fotos: Erik Eid Høhle

Förnyelsebar energi finns runt omkring oss, vi måste bara lära oss hur vi kan utnyttja den på ett kostnads-effektivt sätt.

Lyckligtvis finns det alltid entusiaster som arbetar hårt för att utveckla och främja bioenergin, och en av dessa är Erik Eid Høhle. Han har ställt om sin gård Eidsalm i Brandbu, omkring 75 km norr om Oslo, till en fullskalig demonstrationsgård och informationscenter för bioenergi.

Hans gård, som också kallas "Energigården", har samarbetat med Energi- och Jordbruksdepartementen sedan 1991.

Bioenergi är ett gemensamt uttryck för energi som kommer från:

- Trä, träflis, bark, lignin och andra biprodukter från skogsindustrin.
- Halm, gödsel, energigrödor, gräs, vegetabiliska oljor och biogas från jordbruket och processindustrin.
- Organiska restprodukter från olika typer av industrier.

Eidsalm, energigården, har ett vackert och historiskt läge. De äldsta byggnaderna är från mitten av 1800-talet, och man har funnit gamla vikingagravar i närheten.

Fotos: Erik Eid Hohle

De Valtra Valmet traktorer som används på gården har fungerat klanderfritt med alternativa drivmedel, som biodiesel och alkohol.

Gården består av omkring 1 000 ha skog och 30 ha åker. Idag är man självförsörjande till 85 - 90 % för det direkta energibehovet på gården. Skogen är den viktigaste energikällan, och omkring 300 - 500 m³ av den årliga avverkningen på ca 2 000 m³ virke, omvandlas till energi. En del av volymen används som brännved, resten huggs till flis. En fjärdedel av flisen används på gården resten säljs på den lokala marknaden.

Utöver biomassan som tas från skogen, används ca 5 ha av åkermarken till produktion av vegetabilisk olja. Av denna olja tillverkas sedan biodiesel (=RME). Av ett ton oljväxter får man omkring 350 kg olja och 650 kg högvärdigt proteinfoder. Oljan omvandlas i en kemisk process med bl.a. metanol. Resultatet blir biodiesel och omkring 10 % glycerin.

En intressant aspekt med biodieseln är att den kan användas direkt i standard dieselmotorer utan behov av modifiering. Detta är möjligt eftersom biodieseln är så lik den vanliga dieseloljan. Ska sanningen fram så utvecklade herr Rudolf Diesel sin motor just för denna oljetyp för ungefär hundra år sedan. På Eidsalm används en Valmet 6400 och en Valmet 605 som tillsammans gått mer än 6 000 timmar utan problem. Fr.o.m. 1991 körde man också en traktor, en Valmet 655 på etanol. För att köra på etanol måste motorn modifieras. Denna modifiering gjordes i samarbete med Valmetfabriken i Finland.

– Förr i tiden användes omkring 15 % av gårdarnas areal till att producera foder för hästarna. Idag behöver vi bara 5 - 8 % av arealen för att producera tillräckligt med energi för traktorerna, säger Erik Eid Hohle.

Många av hindren för att introducera alternativa energikällor är orsakade av brister i infrastruktur, transportsystem m.m.

– Det är här som jordbruket har sin största utmaning, säger Erik.

– I stor utsträckning kan vi använda redan etablerade system som har passande kapacitet. T.ex. kan de lastbilar vi använder för att transportera foderkoncentrat till gårdarna ta träflis i retur till storlager eller distribuera direkt till andra användare.

En av de stora frågorna som alltid kommer upp är huruvida nya energikällor kan konkurrera prismässigt med traditionella bränslen. Det arbete som gjorts på Eidsalm visar att träflis kan säljas för omkring 0,12 - 0,15 NOK/kWh efter att den torkats med hjälp av solenergi i en särskild torkningsanläggning. Om man inkluderar kapitalkostnaden och hanteringen blir priset 0,25 - 0,30 NOK/kWh. Detta är betydligt billigare än uppvärmning med el och ungefär samma kostnad som uppvärmning med mineralolja.

För fordon som last- och personbilar kan det alternativa bränslet vara mycket konkurrenskraftigt. I Norge, såväl som i många andra länder, är det ingen speciell skatt på biodiesel och produktionskostnaden är omkring 4 - 5 NOK per liter.

– Det är ett mycket spännande arbete att försöka utveckla dessa nya resurser som har så mycket potential för att dels reducera miljöproblemen men också som ger så'n möjlighet till ökad produktion och bättre inkomster för jordbruket. Folk som jobbar med jord och skog är nära naturen och kan spela en viktig roll i denna process. Och potentialen finns där. Enligt Världsmarknadsinstitutet är det fullt möjligt att förse omkring 20 % av världens behov av energi från biomassa.

En annan tilltalande fördel är att den annars så otrevliga avgasluften ersätts med behagliga dofter av pommes frites. När vi körde med alkoholtraktorn luktade det som om vi hade ett stort party pågående hela tiden, kommenterar Erik med ett småleende.

Är du intresserad av mer information om Eidsalm och bioenergi? Ta en titt på deras Websida: www.energigarden.no

■ Erling Haave

Jag har själv bestämt hur alla mina nya Valtra Valmet-traktorer ska se ut

Foto: Valtra arkiv

På besök i traktorfabriken i Finland.
Bent Askholm mottar sin nya Valtra
Valmet 900 som precis har rullat av
monteringsbandet.

Valtras kundordersystem

Det berättar lantbrukare Bent Askholm, som driver gården Hvidmosegård belägen mitt på Jylland i Danmark. Vi befinner oss i närheten av Skanderborg och mycket nära Danmarks högsta punkt Ejner Baunehøj.

Hvidmosegård är Bent Askholms föräldragård, som han övertog 1974. Bent är gift med Doris, som arbetar halvtid som sekreterare på kommunkontoret. Tillsammans har de tre barn, Tea 6 år, Ann Sofie 12 och Morten 16 år.

Lantbruket

Det finns en ladugårdsförman och en lantbrukselev heltidsanställda på gården. Odlingsarealen uppgår till 115 ha inklusive betesmarken, i det stora stallet finns en fin mjölkkobesättning på 175 jerseykor i lösdrift, som mjölkas två gånger om dagen.

Mjölkkvoten uppgår till 850 ton per år. Numera levereras mjölken direkt till ett mejeri som bara producerar ost. Mjölken från jerseykor innehåller mycket protein vilket gör att den lämpar sig mycket bra till

Foto: Valtra arkiv

Bent Askholm och Svend Søgaard från Midtjysk Traktorlager i Linå pratar traktorer hemma vid köksbordet på Hvidmosegård.

ostproduktion. Mjölken levereras till det stora danska mejeriet MD-Food, där Bent sitter med som förtroendevald.

Utvecklingen för danskt lantbruk är positiv.

– Vi har nästan fördubblat vår mjölkproduktion här på gården de senaste fem åren, och vi kommer säkert att utöka besättningen ytterligare de fem kommande åren. Vi har kapacitet för cirka 1 miljon ton mjölk per år, men utökningen beror på priset på mjölkkvoten i framtiden. Ja - det går bra för lantbruket i Danmark. När vi övertog gården 1974, ansågs gården med sina 30 jerseykor vara stor, säger Bent.

Den bästa traktorn

– Min första nya Valtra Valmet traktor, en 6400 (95 hk), köpte jag 1992. 1995 byttes den till en ny, som i sin tur byttes ut till en ny Valtra Valmet 8450 (140 hk) 1999. 1998 köpte jag dessutom en Valtra Valmet 700 med frontlastare. En otroligt smidig traktor med en helt fantastiskt stark 3-cylindrig motor. Den har vi kört 3000 timmar med på två år. Jag har alltid imponerats av Valtra Valmet-traktorernas grundkonstruktion. Det är unikt

med den inbyggda bränsletanken som en bärande del, och motorns placering över framaxeln ger en mycket bra viktfordelning. Dessutom används en stor del gemensamma komponenter i de olika traktormodellerna, vilket gör servicen lätt och överskådlig.

Konstruktionen är unik även när det gäller egenvikt. Det är något som jag tycker är mycket viktigt. En låg egenvikt reducerar marktrycket vilket betyder att jordpackningen minskar, säger jyllandsbonden Bent Askholm.

Så köper jag traktor

– I januari månad i år köpte jag en ny 900 (90 hk) med frontlastare. Jag beställde den vecka 2 och i vecka 8 blev jag inbjuden av min Valtra Valmet återförsäljare på en 2-dagars tur till traktorfabriken i Finland. Det var då

min traktor producerades, så det såg jag mycket fram emot. De nya Valtra Valmet-traktorerna som jag köpt har alla tillverkats enligt kundorder. Det betyder att jag själv har skraddarsytt dem med de utrustningar jag har behov av. Den nya 900 har jag tillsammans med min säljare själv komponerat. Jag har bland annat valt aircondition, frontlastare med tillbehör, luftfjädrad stol, breddäck, Autocontrol elektronisk redskapslyft med mera. Det är ett mycket bra tillverknings sätt. Jag får den utrustning som jag behöver, säger Bent som avslutning.

■ Michael Husfeldt

Foto: Valtra arkiv

I det stora lösdriftstallet går en fin jerseykobesättning på 175 mjölkkor, som mjölkas två gånger per dygn.

Foto: Tore Mælumseater

Många som besöker Norge känner igen denna bild av norskt jordbruk, vid fjorden, strax nedanför fjället. Här från Nesna i Nordland, Nord-Norge.

Fjäll, fjordar och slättbygd

Norge har ont om odlad jord. Till största delen täcks landet av fjäll, betesmark och skog. Bara tre procent av landets areal är odlad mark. Ändå bedrivs ett aktivt jordbruk i stora delar av detta långa och smala land som mäter 2 650 kilometer från sydspetsen upp till Nordkap.

Det bor faktiskt inte fler än 14 personer i genomsnitt på varje kvadratkilometer. Detta gör Norge till ett av Europas mest glesbefolkade länder.

Likväl har jordbruket länge spelat en viktig roll i stora delar av Norge, även om oljan får en allt större betydelse i nationalekonomin. Jordbruket fick ett uppsving i flera områden i slutet av 70-talet och under 80-talet.

Den stora förändringen kom 1975 i samband med ett politiskt beslut om bättre inkomstutveckling för lantbrukarna. Målet var att lantbrukare skulle nå samma lönenivå som genomsnittsarbetaren i industrin.

Politiskt beslut

Detta politiska beslut var ett resultat av behovet av ökad självförsörjning av lantbruksprodukter, såväl växt- som husdjursprodukter, och kunde genomföras eftersom landets ekonomi började stärkas tack vare ökad oljeutvinning.

Denna norskproducerade mjölkkartong är på flygtur i fjällen väster om Vinstra i Gudbrandsdalen, där Henrik Ibsen hämtat mycket till sin romanfigur Peer Gynt. Fjällen i bakgrunden är Rondane öster om Gudbrandsdalen.

Foto: Tore Mælumseater

Många utlänningar som besöker Norge har sett resultatet av denna politik med egna ögon. Längs fjordar och fjäll är det bosättningar, jordbruk och sådan aktivitet att t.o.m. många städer är imponerade.

Det är en lång historia bakom denna distriktsorienterade profil. Fattigdom och nöd har varit en viktig drivkraft för att utnyttja jorden till sista torvan. Norska bönder har länge varit självvägande och stolta över sina små åkerlappar som ofta är omgärdade av stora stenrösen eller stenmurar. Bara i de centrala spannmålsdistrikten, som särskilt finns i de sydostligaste delarna av landet, har det funnits inslag av husbonde och drängsystem. Den norske bonden har alltid varit självvägande och stolt över sitt, även om det inte alltid har varit så mycket av varken gods eller guld, eller även om landets kungar i långa perioder före 1905 var antingen svensk eller dansk.

Hårt pressat

Men hur är situationen för norska bönder anno 2 000? Både politiskt och marknads-mässigt är de under hård press. Även om gränsskyddet och den nationella stödnivån är hög jämfört med många andra länder, så är en ekonomisk liberalisering också med full fart på väg in i norsk jordbrukspolitik.

Den politiska majoriteten vill reducera stödnivåerna och sänka priserna. Jobbet är i full gång med att åstadkomma detta. Många önskar också en snabbare strukturrationalisering. De sista decennierna har det varit en minskning motsvarande arbetsmängden för 2-3 000 heltidssysselsatta årligen i norsk jordbruk. År 1979 fanns det 125 000 gårdar med mer än 0,5 ha åker i Norge. Tjugo år senare, alltså i fjol, hade antalet sjunkit till 77 000.

Småskalig struktur

Men fortfarande är det en utpräglad småskalig struktur som präglar norskt jordbruk. Bara 15 000 gårdar har över 20 ha brukad jord i egen ägo. De flesta äger mellan 10 och 20 ha. Likväl sker det en strukturförändring rent driftmässigt eftersom mer och mer jord arrenderas.

Man skönjer också att inslaget av deltidsbrukare är högt i norskt jordbruk. Så har det alltid varit. Förr var det ofta kombinationen jordbruk och fiske. Men i dag har många deltidsjordbrukare bra betalda arbeten i små eller större samhällen. I praktiken har därför inslaget av arrenderad mark märkbart ökat de sista tio åren för dem som lever på jordbruket på heltid.

Import av kalorier

Norskt jordbruk producerar i stort sett det landets befolkning på 4,4 miljoner behöver av viktiga jordbruksprodukter som mjölk, ägg och kött. Under goda år brukar spannmålsproducenterna tillgodose animalieproducenterna med hela behovet av korn och havre. Även brödspannmålsproduktionen har ökat de senaste åren och svarar under goda år för mer än hälften av det inhemska behovet.

Likväl importeras det också många jordbruksprodukter till Norge. Sammantaget importerar landet omkring hälften av de kalorier som konsumeras. I motsats till t.ex.

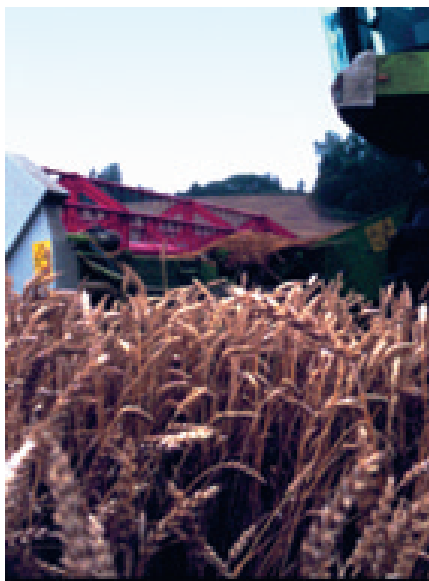

Foto: Tore Mælumsæter

Finland, har Norge ingen egen produktion av socker.

Export av jordbruksprodukter sker i begränsad omfattning, i vart fall av råvaror. Däremot är det en viss export av ost, och här är särskilt Jarlsberg mycket känt. Kvaliten på jordgubbar och körsbär är vanligtvis mycket bra, och för dessa produkter har man gjort en del lyckade exportsatsningar. Potatis har odlats i Norge i över 250 år, och många känner den potatisbaserade akvaviten, aqua vita, som en fin exportprodukt.

Väntar ökad press

Men det norska jordbruket står först och främst inför trycket om ökad import av jordbruksprodukter från andra länder. Pressen från andra länder förväntas öka i takt med att WTO-förhandlingarna tvingar ner gränsskydden. Livsmedelsindustrins folk räknar med att importpressen blir störst på förädlade produkter.

För ögonblicket är det mycket frustration i den norska bondekåren. Det gäller såväl på slättbygden som i fjord- och fjällbygden.

På slättbygden i den sydöstliga landsdelen är det i stort sett svin, fjäderfä och köttdjur som dominerar tillsammans med odling av spannmål, potatis och grönsaker. Norröver och västöver i landet är bruksförhållandena sådana att gräs passar bäst med tillhörande produktion av mjölk, och köttproduktion från både nöt och får. Denna produktionsfördelning är i stort politiskt styrd, men har också sina naturliga förutsättningar.

Svag ekonomi och svårt med rekrytering dominerar just nu mycket av jordbruksmiljön. Det kan man skylla på att tillgången på bra betalda arbeten i andra näringar är god, samt att den generella hållningen till bönder och jordbruk är mycket sviktande, jämförbar med situationen i 70-talets senare del.

■ Tore Mælumsæter

Fina veteåkrar med matkvalite är också en bild av norskt jordbruk, här från Hedemarken vid Mjøsa i den sydöstligaste delen av Norge.

Nyckeltal om Norge

- 2 650 kilometer långt
- 323 000 kvadratkilometer stort
- 4,4 miljoner invånare
- 1,04 miljoner ha åkermark (drygt 3%)
- 77 000 gårdar med mer än 0,5 ha
- 51 000 gårdar har husdjur
- 27 000 gårdar har mjölk- och nötköttsproduktion
- 24 000 gårdar har primärt spannmål- eller oljeväxter
- Årsproduktion 1 700 miljoner liter komjölk
- Årsproduktion 22 miljoner liter getmjölk
- Årsproduktion 47 000 ton ägg
- Årsproduktion 90 000 ton nötkött
- Årsproduktion 24 000 ton fårkött
- Årsproduktion 33 000 ton fjäderfäkött
- Årsproduktion 105 000 ton griskött
- Timmerförsäljning på 8 545 000 ton
- 833 000 gårdsproducerade pälsar, mest blåräv
- 423 000 ton potatis, grönsaker, frukt och bär

Nytt på Internet

Intresset för Valtras web-sidor ökar och sidorna förnyas och utvecklas till att bli mer lättnavigerade och underhållande. Sedan förra numret av Valtra Team har bland andra de svenska, norska och danska sidorna omarbetats och innehållet har en nationell särprägel. Valtras personal från respektive land har agerat som web-designers.

Du hittar sidorna på respektive lands domänadress, exempel www.valtra.se. En annan väg är att välja respektive språkversion via www.valtra.com.

På de svenska, norska och danska sidorna finns ett kontaktformulär som sänds direkt till Valtras representant i respektive land. Nytt är också en innehållsförteckning som gör det lätt att hitta på sidorna. Nationella sidor med underhållande läsning varierar mellan de olika länderna. Till exempel de norska sidorna bjuder på en tripp till den finska traktorfabriken i Suolahti, medan de svenska sidorna kan berätta om världens starkaste man, Magnus Samuelsson. Du kan också läsa Valtra Team på nätet, du behöver då ha Acrobat Reader installerat i din dator, ett program som du kostnadsfritt kan ladda hem från internet.

■ Hannu Niskanen

Teckningstävling för barn Vinn en tramptraktor

Rita och måla en Valtra Valmet traktor och du har chansen att vinna en tramptraktor.

Teckningen skickar du till Valtra Traktor AB, Marknadsföring, Box 1102, 631 80 Eskilstuna.

Glöm inte att skriva ditt namn, din adress och hur gammal du är.

Vinnaren meddelas personligen och presenteras i nästa nummer av Valtra Team.

Alla teckningar som publiceras på vår hemsida, www.valtra.se, belönas med present.

Sveriges första **Valtra Valmet** HiTech

Kjell Larsson, i Burseryd, blev den förste att köpa en HiTech-traktor ur Valtra Valmets modellprogram, en 6550.

Under Elmia, hösten 1998, lanserade Valtra Valmet den nya HiTechserien.

Redan kvart över tio på premiärdagen köpte Kjell Sveriges första HiTech-traktor.

Foto: Eric Andersson

-Jag hade visserligen fått lite förhandsinformation av min maskinsäljare, berättar Kjell, men jag konstaterade snabbt att det är det här jag har gått och väntat på, när jag fick se traktorn och höra berättas om den.

Har den motsvarat förväntningarna?

- Mer än väl, säger Kjell seriöst, jag har också en Valtra Valmet 6200 på gården, och jag bytte bort en 6300, men jag upplever den nya som det verkliga lyftet.

Turbinkoppling

- Jag har turbinkoppling, HiTrol, på båda traktorerna, säger Kjell, det vill jag inte vara utan.

Det hade jag också på den 6300 jag bytte bort och insåg med den traktorn hur bra det var. 6300 körde jag ca 3000 tim, plastade ca 5-6000 ensilagebalar per år. Jag

Kjell Larsson framför sin fina nya Valtra Valmet 6550. Traktorn har blå metallic lack.

har inplastaren monterad i frontlastaren. Det blir åtskilliga kopplingar. En enda gång hade jag lastaren avmonterad. Jag flyttar och bär balar i frontlastaren, och det fanns inte fel på kopplingen när jag bytte bort den traktorn, tack vare turbinkopplingen. Den nya fungerar ännu bättre med kombinationen HiTech och turbinkoppling, den växlar så mjukt så det känns knappt.

Verkligen HiTech

Kjell är mjölkproducent och Burseryd ligger i gränsbygderna mellan Småland och Halland. Mjölk och kött är huvudproduktionen.

- Man kan inte vara annat än nöjd, avslutar Kjell Larsson, och skiner i kapp med namndekalen på det metalliclackade hyttaket.

Kan man få en bättre slutkommentar? Lycka till med nya traktorn är det enda vi vill tillägga!

■ Eric Andersson

Nio traktorer på samma dag

I Borlänge, hos ODAL Maskin, var det lite av fest en dag i mitten på december i fjol. Maskinsäljaren Bo Jacobs levererade nio traktorer, Valtra Valmet förstas, på en och samma gång.

Alla köparna, nyblivna Valtra Valmetägare, kom till ODALs anläggning för att hämta sina traktorer. Att det var feststämning markerades ytterligare av att flera fruar och barn fick följa med för att hämta den nya traktorn. Vi vet att det är en stor dag när man hämtar en ny traktor. För medeltraktorköparen händer det inte så många gånger i livet.

Bosse Jacobs var både stolt och glad. Det händer nog inte så många gånger i en traktorsäljares liv att man får leverera nio traktorer på en och samma gång.

När alla fått sin nödvändiga leveransinstruktion bar det av åt olika håll, alla nöjda och glada. Vi gratulerar till ett bra traktorval.

■ Eric Andersson

Foto: Eric Andersson

Nyblivna lyckliga Valtra Valmetägare framför hela raden, nio traktorer, de två första 8150, resten 700. Fr.v: Per-Olov Lundin, Stig Hammarbäck, Hildemar Thomasson, Bo Pers, Gunnar Hansson, Håkan Hedlund, Hans Erik Viklund, Mats Jakobsson, Peter Gustafsson och längst till höger säljaren Bo Jacobs.

Förarkomfort innebär produktivitet

I de nordiska länderna används traktorerna året runt till ett stort antal olika arbetsuppgifter, också utanför det egentliga lantbruket. Sommaren är kort och arbetet på åkern måste gå snabbt. Efter sommaren kommer en lång vinter när det fortfarande finns mycket arbete på mjölkgårdar och hos kött-djursuppfödare, medan arbetet på åkrarna avslutas i och med höstplöjningen.

Den långa vintern utgör en naturlig förklaring till varför traktorerna används till så skiftande arbetsuppgifter i Norden. Skogen, eller låt oss säga det gröna guldets, sysselsätter många lantbrukare och deras traktorer under vintern. Vid sidan om skogen får vi inte glömma bort snön – traktorerna har verkligen visat sin förmåga i snöröjning och annat vägunderhållsarbete. I takt med att kommunala myndigheter skär ner sina budgetar så ökar dessa arbeten; för mindre vägar så finns ingen mer kostnadseffektiv arbetsmaskin än en traktor med rätt utrustning. Numera är det fler och fler traktorer som aldrig kommer nära en åker – istället körs de av entreprenörer eller kommunanställda som utför underhåll av gator, torg och grönområden.

Denna utveckling spelar också en betydande roll för Valtras traktorutveckling; en stabil basmaskin som kan förses med lämpliga redskap för alla arbetsförhållanden.

Frontlastare är det viktigaste komplementet när det blir tal om mångsidighet i arbetet. Med tanke på den nordiska traditionen när det gäller traktor användning är det naturligt att marknadens bästa frontlastare också kommer därifrån. Valtra Valmet har en okomplicerad ram, där vilken lastare som helst enkelt kan monteras, men om en fabriksmonterad och färdig lösning efterfrågas för att garantera högsta kvalitet och kort leveranstid, då kommer lastaren från Ålö i Sverige.

Bättre känsla med turbinkoppling

Den nya HiTech-traktorn med frontlastare är en mycket mångsidig traktor. Med mjukstart och lättmanövrerad fram-back, för övrigt marknadens bästa, är det en idealisk frontlastartraktor. Både för lantbrukskörning och annan användning efterfrågas ofta traktorer runt 100 hk eftersom de har tillräckligt med effekt för krävande arbetsuppgifter men ändå är smidiga.

I den här effektklassen kan Valtra Valmet erbjuda något som ingen annan kan, nämligen HiTrol turbinkoppling. Med HiTech startar man alltid komfortabelt, oberoende av belastning och motorvarvtal tack vare de stora och datorkontrollerade flerlamellkopplingarna. Men turbinkopplingen ger en än större professionalism vid smytkörning med pallgaffeln eller när man fyller skopan. Föraren har full kontroll över skeendet och det endast med hjälp av gaspedalen – utan

Det elektrohydrauliska manöversystemet till frontlastaren ger proportionell och exakt manövrering.

Foto: Valtra arkiv

Foto: Valtra arkiv

något som helst behov av att använda kopplingspedalen. HiTech-modellerna har dessutom ytterligare ett antal fördelar; backningshastigheten kan t ex förprogrammeras till att bli en annan än framåt – en bra egenskap vid snöröjning eller när man lastar grus i en vagn. Parkeringsbromsen, som är integrerad i körväljaren är marknadens säkraste och lättaste att använda.

6550-traktorn kompletterad med Valtra Valmet 960-lastaren utgör en välbalanserad kombination med de bästa egenskaper för ett effektivt arbete. Urvalet av tillsatsredskap till lastaren är dessutom komplett. Den elektroniska kontrollen av transmissionen

fungerar väl tillsammans med elektronisk manövrering av lastaren. Electrodrive joystick i armstödet ger hög effektivitet på högsta ergonomiska nivå. Softdrive lastdämpare på lastaren gör vägen jämnare, och de övre huvudstrålkastarna gör den ljusare. Valtra Valmet traktor - lastarkombination är en fabriksmonterad totallösning, som kan beställas efter varje kunds speciella önskemål.

■ **Timo Mattila**

Team nyheter

Valtra, den snabbast växande traktortillverkaren

Även om fjolårets traktorförsäljning i Europa stannade på samma nivå som 1998, ökade Valtra sina volymer tack vare långsiktig, strategisk målinriktning. Försäljningen av traktorer under 60 hk är fortfarande omkring 50 000 enheter av en försäljning på omkring 180 000 enheter totalt i Europa.

Valtra koncentrerar sig på effekt-klasserna över 60 hk, vilka har en klart ökande trend, medan de mindre klasserna minskar. Senaste året var Valtra Valmets marknadsandel drygt 8 % i klasserna över 60 hk (EU+EFTA). Produktionen av Valtra Valmet-traktorer i den finska fabriken var 9.233 enheter under 1999. Av dessa såldes ungefär 90 % inom Europa. Under samma tid producerade Valtra do Brasil omkring 6 000 traktorer, vilka huvudsakligen såldes på de latinamerikanska marknaderna.

Valtra Danmark sponsrar EM i traktorpulling

Europamästerskapen i traktorpulling skall arrangeras i Herning i Danmark detta år. Valtra Danmark A/S är en av sponsorerna i årets tävlingar. Senast när danskarna stod som värdar och arrangerade europamästerskap i traktorpulling var 1994, när Valtra Valmet-traktorerna vann guld och silver i Super Stock-klasserna. Detta år är den mest intressanta klassen Pro Stock. I denna klass måste pullingtraktorns motor drivas med dieseloilja och endast en turbokompressor är tillåten. Med dessa begränsningar räknar Valtra Pulling Team att med standard 7,4 liters motorn kunna plocka ut mellan 1 100 och 1 500 hästkrafter.

...fortsätter från sidan 5

Närke

litet landskap – med mycket jordbruk

Trevlig och lättkörd

Hur kom det sig att ni valde Valtra Valmet 8550?

– Vi provkörde en gång...

Sen var det kört, avbryter vi lite skämtsamt, men ber Björn Dieker fortsätta:

– Vi tyckte det gick bra, den verkade trevlig. Den var verkligen lättkörd och stark, det verkade vara en traktor som skulle passa oss och våra behov.

Björn Dieker har också en annan arbetsplats. Han är oppositionsråd på halvtid i Askersunds kommun.

– Jag har knappt tid med det, med betoning på det, det räcker bra med halvtid, säger Björn Dieker.

Vi förstår honom. På gården finns en am- och dikobesättning med ett 60-tal djur.

Vad är bäst med traktorn undrar vi?

Den är suverän med växelplogen, säger Björn Svanberg, som är traktorförare och den som kört traktorn mest.

– Jag brukar få ta den gamla traktorn när jag är med och kör, säger ägaren själv, Björn Dieker, avslutningsvis.

Slutligen besöker vi Bro gård

På vår lilla rundtur i sydnärke ska vi också besöka familjen Gilbertsson på Bro gård, alldeles sydväst om Askersund, Jimmy och Gudrun. Av efternamnet att döma konstaterade vi att dom är föräldrar till Mikael Gilbertsson på Stjärnsund.

Vi träffas i gårdens lilla kafeteria och ska försöka få Jimmy att berätta lite om gården.

Tror du att Bro gård också har tillhört Stjärnsund, undrar vi, eftersom dom nästan är granngårdar?

– Nej, säger Jimmy, inte så vitt vi vet.

Jimmy är spannmålsproducent och också han har en kött djursbesättning.

Björn Dieker, tv, diskuterar plöjning med Björn Svanberg.

Foto: Eric Andersson

Producerar linolja

Utöver spannmål odlar Jimmy en del lin och pressar linolja även från linfrö han köper in från andra odlare.

Hur ofta kan man odla lin i en växtföljd, frågar vi?

– Ja, det är egentligen inte problemet, säger Jimmy, men man ska inte odla för mycket lin eftersom det ofta blir sent med skörden och kan bli besvärligt med tröskningen.

På Bro gård finns en annan nisch. Man har ett fint renseri för spannmål och rensar både egen spannmål och en del på lego åt andra.

På gården finns 2 Valtra Valmet 8550, nästan nya HiTechtraktorer.

Har det fungerat bra?

– Ja, det tycker jag, mycket bra.

Jimmy har varit klok nog att välja två identiska traktorer. Och dom ska användas

Foto: Eric Andersson

till allt, från den lättaste sysslan till den tyngsta. Det måste vara förnämligt att båda traktorerna kan användas till alla redskap. Med lätta men ändå starka traktorer är det fullt möjligt.

– Det är så bra att ha likadana traktorer, säger Jimmy avslutningsvis, det är samma reglage och samma handgrepp.

Jimmy och Gudruns båda Valtra Valmet 8550 används till allt, och dom tycktes motsvara förväntningarna.

Närke, eller låt oss nu prata om Örebro län har mycket att erbjuda. Först bör vi nämna, för den som eventuellt inte visste det förut, att Valtra Valmet representeras av Närkes Maskin AB i hela länet samt ett litet hörn kring Arboga i Västmanlands län. Närkes Maskin har sitt huvudkontor i Ormesta, ett industriområde i Örebros östra utkant. Dessutom har man filialer i Askersund, Lindsberg och Arboga.

Jimmy Gilbertsson framför sina båda Valtra Valmet 8550.

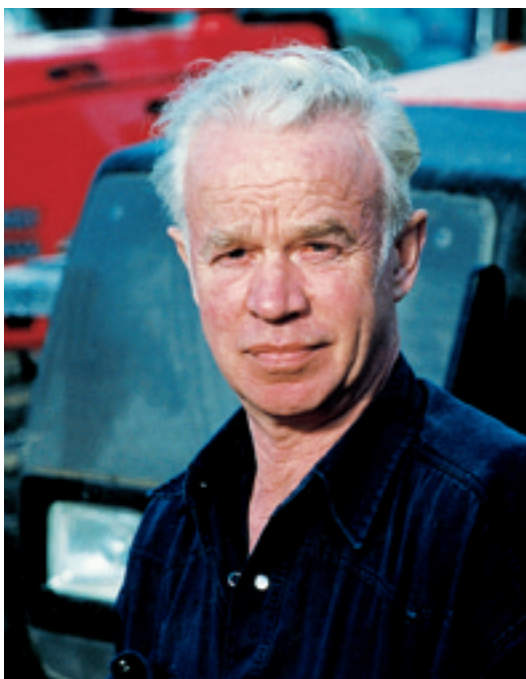
Foto: Eric Andersson

Örebro slott. En imponerande byggnad med ett strategiskt läge i centrala Örebro. Slottet ligger på en liten holme i Svartån.

Ett besök i residensstaden, den gamla skostaden, borde höra till. Mitt i staden ligger slottet vars utseende påminner om en typisk borg från Vasatiden. Den äldsta delen är från 1200-talets senare hälft, men dagens utseende fick slottet i början på 1600-talet. Slottet fungerar idag som förvaltningsbyggnad för länsstyrelsen och landshövdingen. Denne har också sin privata bostad inrymd i slottet.

Bortser vi från kungar och landshövdingar så är kanske Hjalmar den som idag, lite skämtsamt, mest förknippas med Närke och närkingskan, förlåt nirkingskan. Hjalmar och hans Hilda kommer från en by som heter Viby, när han säger det låter det Viiiiby. Men den får vi besöka en annan gång.

■ **Eric Andersson**

Valmet

33 D

I mitten av 1950-talet uppmärksammade Valmet att marknaden behövde en medelstor dieseltraktor. Motorfabriken i Linnavuori hade tidigare tillverkat stora dieselmotorer för bl.a. rälsbussar och generatorer. Det blev en utmaning för fabriken att utveckla en 35 – 40 hästkrafters dieselmotor för traktorbruk.

Valmets motorkonstruktörer fattade beundransvärt riktiga beslut.

Först måste vi dock konstatera att Bolinder-Munktell hade introducerat en trecylindrig direktinsprutad dieselmotor år 1952.

I Valmets 309-motor kunde man finna samma basprinciper, men i en mera kompakt form: vätskekyllning, våta utbytbara cylinderfoder, direktinsprutning och tre cylindrar.

Nominellt varvtal för Valmets motor var, i original, 2 000 r/min, medan det i BM's motor var 1 800 r/min.

Bastraktorn bestod av en gjuten mellandel, s.k. ram, vilken också fungerade som bränsletank. Denna fördel, bortsett från den gjutna konstruktionen, finns fortfarande kvar i Valmets traktorer. Växellådan och differentialen var sammanbyggda till en enhet. Växellådorna i dessa dagars traktorer hade, i genomsnitt, 5 växlar framåt och 1 bakåt - Valmet 33 D var redan utrustad med 6 växlar framåt och 2 bakåt. Farten på högsta växeln var 28 km/h, varför Diesel-Valmeten ansågs som en snabb traktor och perfekt för vägtransporter. Traktorn var också utrustad med hydraulisk trepunktslyft.

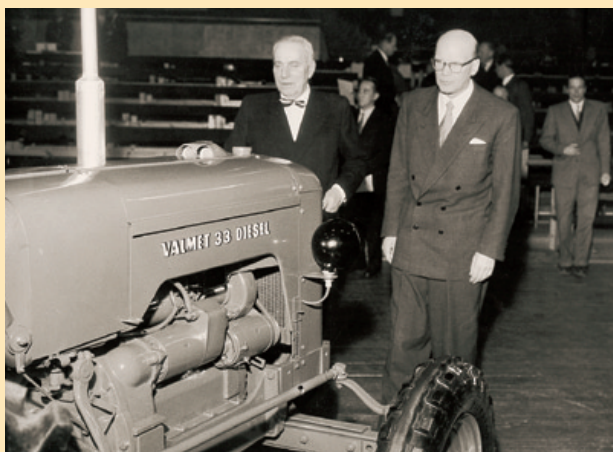

Foto: Valtra arkiv

Foto: Valtra arkiv

Denna fina bild, med Diesel-Valmetens chefskonstruktör, hittade vi i arkivet. Till vänster teknikern Eero Leppäkoski, i mitten M.Sc. Olavi Sipilä – som ofta kallats "pappa" till Valmettraktorn – och till höger teknikern Paavo Narinen – en mångsysslare och stor teknisk talang. Bilden togs sommaren 1956.

Valmet modell 33 D introducerades i Helsingfors utställningshall i slutet på 1956. Republiken Finlands president, Mr Urho Kekkonen, uppmärksammade också händelsen. Den verkliga monteringsstarten var dock i början på 1957 och tillverkningen skedde i Tourulafabriken i Jyväskylä. Året därpå exporterades denna modell till både Brasilien och Kina.

Traktorkonceptet var så framgångsrikt att en modell kallad Valmet 360 D, baserad på Valmet 33 D, sattes i produktion i Brasilien under 1960. Sedan dess har åtminstone 200 000 traktorer, byggda på detta koncept, producerats i den sydamerikanska fabriken.

Teknisk specifikation för denna modell:

- Motor, Valmet 309 D; 37,5 hk/2 000 r/min
- Cylindermått 100 x 114. Cylindervolym 2,7 l
- Antal växlar 6 + 2
- Vikt 1 700 kg

■ Hannu Niskanen

Valmet 33D introducerades i Helsingfors utställningshall i slutet på november 1956. Pionjären inom finsk traktorindustri, baron Gustaf Wrede, högste chefen för Valmet vid den tiden, introducerar den nya produkten för Finlands president, Urho Kekkonen – presidenten med den längsta presidentperioden i Finland så här långt, 25 år.

Matlagnings- och bakrecept från Europa

Schwarzwälder Kirschtorte

från Tyskland

Foto: Valtra arkiv

Schwarzwälder Kirschtorte är en mycket delikat tårta som är omtyckt i hela Tyskland. Jag har valt det här receptet därför att det egentligen är mycket lätt att följa, inte tar för lång tid, och för att det smakar så gott. Min mamma bakade alltid den här tårtan till våra födelsedagar, kanske är det därför jag tycker så mycket om den.

Tårtan har en biskvibotten, en mör, lätt deg, som bara består av ägg, socker och mjöl. Det enda som gör bottnarna luftiga är färska (viktigt!) ägg och luft, som arbetas in vid vispningen av skummassan.

Väl bekomme och lycka till!

■ Nicole Ollinger

Mandelbiskvi

6 äggulor, 4 msk varmt vatten
200 g socker, 6 äggvitor
100 g mjöl, 1 tsk bakpulver
30 g stärkelse (t. ex. potatismjöl), 50 g kakao
100 g malen mandel

Fyllning och garnityr

4 msk körsbörssjuice, blandat med 6 cl Kirschwasser (går ev. också med vanlig 40%-ig vodka) till marinaden.
2,5 dl körsbörssjuice, 1 msk stärkelse till fyllningen.
500 g avrunna (syltade) sura körsbär (t. ex. skuggmoreller) varav 16 st. till dekoration.
ca 7,5 dl grädde, 3 msk florsocker, 2 msk Kirschwasser (40% alkohol).
30 g riven choklad.
Förvärm ugnen till 180 °C. Kläd en form med löstagbar botten (26 cm Ø).
Vispa äggulan med vatten och 100 g socker till en vitskummig massa. Vispa äggvitan hårt med resten av sockret, och lägg på ägggulekrämen. Sikta mjöl med bakpulver, stärkelse och kakao över äggskummet, tillsätt mandeln, blanda allt försiktigt (inte

med mixer, vänd i för hand). Häll i smeten i formen, bred ut den jämnt. Grädda i 50-60 minuter. Lossa tårtan ur formen och låt den svalna på ett galler över natten. Skiva tårtan två gånger, så att du får 3 bottnar. Marinera nedre och mellersta botten med körsbörssjuice och Kirschwasser.

För fyllningen:

Rör körsbörssjuicen slät med stärkelse och koka upp under omrörning.
Täck den nedre tårtbotten med fyllningen.
Lägg på körsbär (lägg undan 16 körsbär att garnera med!). Vispa grädden mycket fast med florsocker, blanda i Kirschwasser. Bred 1/3 av gräddmassan på den körsbärsbelagda tårtbotten, lägg på den andra botten och bred på ytterligare 1/3 av gräddmassan, lägg på den övre botten med ett lätt tryck. Fyll en del av den resterande grädden i en sprits med stjärnmunstycke. Täck tårtan med resten av grädden, strö på riven choklad. Spritsdekorera med grädden och garnera med körsbären.
Låt dra i kylskåp i 2-3 timmar.

B

Valtra Valmet Collection

Vi visar här ett urval av våra profilprodukter.

Se hela sortimentet på vår internetadress www.valtra.se.

Artiklarna kan du beställa hos närmaste återförsäljare.

Valtra Valmet tramptraktor

Väska

Rymlig väska med tre fack.

Valtra Valmet modelltraktorer

Finns i flera färger och med olika redskap

Jacka

Vind- och vattentät

100 % nylon

Storlek: S-XXL

Tenniströja

Kort ärm, och dragkedja

100 % bomull

Storlek: S-XXL

Valtra Valmet keps

Den röda finns även i barnstorlek

Valtra Traktor AB
Box 1102,
631 80 Eskilstuna
www.valtra.se

PARTEK